

Каравеловъ, който започналъ „Свобода“, и той клѣкналъ. Не върви. Съдналъ човѣкътъ на два стола, но и това не помогнало: пропадналъ. А нуждата отъ печатенъ органъ, при все това, е повелителна.

За Ботйова имало, освѣнъ тѣзи, и други причини да расте у него все повече нуждата по-скоро да се яви съ свой органъ. Тоѣ е комунизъмъ; съ Иванъ Ивановичъ, Флореско и други, вѣчно говорятъ за комунизъмъ, за висши начала, за новитѣ знания, които трѣбва да се проповѣдватъ. Никой тогавашенъ български вѣстникъ, ако не би искалъ да си разваля кефѣтъ съ силнитѣ, не е могълъ да отвори колонитѣ си за Ботйова, за неговитѣ идеи. Комунизмътъ бѣше страшилище за Западъ, който го създаде, — той би изплашилъ българскитѣ филистери —, тѣ биха се оттеглили и списанието би пропаднало. Какъвъ и този комунизъмъ, би запитали простацитѣ, каква е тая анатема надъ частната собственостъ, надъ нейната благословия — религията, биха се отворили хиляди уста! И много естествено, утрѣшния день редакторътъ ще-неще, ще затвори кюпенцитѣ на редакцията.

На тая почва всички силни биха се опълчили противъ Ботйова — и това е факаъ —, само той, съ своитѣ хжшове, още безъ съзнание за своето социално положение, остояли, голикато пушка, по-бѣдни отъ поета. Тѣ ще сж неговата аудитория, неговия обектъ за печатна пропаганда, на които ще каже своитѣ крайни идеи. Това е една повелителна нужда, но имало и друга по-страшна — гладътъ! А-а, гладътъ! колко таланти е той затрилъ, и колко нови идеи родилъ! Творецъ на прѣстжплението, той е създателъ и на велики отрицания, на велики характери, на културни почини: фаталенъ разрушителъ, и великъ творецъ. За да отрѣче глада, Ботйовъ създаде първото начало на първия социализъмъ въ България. Самъ, безъ счупена пара, отъ когото очакватъ рой емигранти, Ботйовъ се чудилъ и